

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 23.
URAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.
TELEFON STEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Slovenska politika.

Celo vrsto slovenskih političnih strank imamo, celo kopico ljudi, ki žive od politike, toda komaj sedaj se kažejo prvi znaki, da pridemo res do slovenske politike.

Prvi korak v slovensko politiko smo storili sicer že davno in sicer tedaj, ko je bila postavljena zahteva po Združeni Sloveniji, toda ta zahteva je skoraj bila pozabljena, ker smo se začeli iti klerikalce in liberalce. Z Dunaja je bil prirešen ta boj k nam in sicer zaradi zakonov, ki so se nas Slovencev najmanj tikali, ker nismo mogli itak nikdar poseči odločilno v sklepe dunajskega parlamenta. In ker nekateri naši politiki še vedno niso mogli najti nobenega drugega gesla, kakor da žonglirajo z besedo »naprednjaki«, zato naj še nadalje spi prava slovenska politika!

Je sicer res, da bo vedno obstojala razlika v kulturnem naziranju in zato ne bodo v svetovnem naziranju nikdar vsi Slovenci ene misli. Toda naj bo ta razlika še tako velika in utemeljena, vendar ne bi smela postati nikdar tako velika, da bi pozabili, da smo vsi skupaj vendarle Slovenci in da moramo voditi vsi eno slovensko politiko. Pri nas pa je šel boj tako daleč, da smo na to kardinalno nalogo pozabili in tako je bilo mogoče, da smo vsled razlik v kulturnih vprašanjih razbili tudi enotnost v narodni obrambi. Liberalstvo in klerikalstvo je postalo premnogim že namen in smisel vse politike, dočim bi v resnici smelo biti le povod k vzpodbujajoči tekmi za napredek vsega naroda.

Mesto tekme pa smo imeli boj in pred vojno je veljala kot zasluga, če je liberallec oškodoval klerikalca in obratno, kakor so po vojni naši esdeesarji smatrali kot politično modrost, če so po Beogradu kričali o separatističnih klerikalcih. Pa ni to bila nobena modrost, temveč samo dokaz, da so bili brez vsake slovenske morale in da niti znali niso, da obstoji daleč nad vsemi strankami še slovenska politika.

Drug važen korak v slovensko politiko je bila ustanovitev združništva med Slovenci. Če je bila združena Slovenija nekaka zahteva naše zunanje politike, je pomenilo združništvo najvišjo zahtevo naše notranje politike. Kajti z združništvom se je osamosvojil slovenski kmet.

Združna misel je tudi med Slovenci popolnoma prodrla in zato je nastala sedaj potreba, da gremo še korak dalje. V zadrukah zbrani kapital mora dvigati vse slovensko gospodarstvo in v složnem delovanju z drugim kapitalom omogočiti slovenskemu narodu, da postane absoluten gospodar vsega gospodarstva, ki živi na slovenskih tleh. Je to velika naloga, ki pa mora biti izvedena, ker je neodložljiva.

Koncentracija slovenskega kapitala je podlaga tudi za koncentracijo vse slovenske sile. Ta bo v popolnem razmahu, ko bomo do zadnje potčke izvedli notranjo organizacijo slovenskega naroda. V tem pa je ravno problem malega naroda, slovenskega naroda.

Skratka urediti moramo slovensko gospodarstvo, kar pa je mogoče le s sodelovanjem vseh Slovencev, in naj bodo klerikalci ali liberalci. Razlika v kulturnem naziranju vendar ne more posegati tudi na gospodarstvo, ali pa je vse postavljeno na glavo.

Dosedanja slovenska politika je bila samo negativna, ker so liberalci gledali samo na to, kako bi škodovali klerikalcem, ti pa so temu primeru sledili. Račun pa je plačeval slovenski narod, dočim so se v tej medsebojni borbi boga-

Sestanek med Davidovičem in Trifkovičem.

Beograd, 11. avg. Včerajšnji sestanek med šefom demokratske stranke g. Ljubo Davidovičem in predsednikom narodne skupščine g. Markom Trifkovičem je vzbudil mnogo komentarjev v vseh političnih krogih in dasiravno ni bilo izdano o sestanku nobeno poročilo, se smatra, da sta oba voditelja govorila predvsem o volivni situaciji in skupnem nastopu proti volivnemu terorju. Ta se-

stanek je še toliko bolj značilen, ker je g. Marko Trifković ob priliki svojega govora dal zelo simpatične izjave o Ljubu Davidoviču.

V splošnem se misli, da pomeni sestanek med Ljubo Davidovičem in Markom Trifkovičem — prvi korak za zблиžanje obeh frakcij, katero pa se bo bržkone izvršilo šele po volitvah.

Usmrtilitev Sacca in Vanzettija bo odložena?

New York, 11. avgusta. Guverner Fuller je odločitev obrambnega odbora, da se izvršitev smrtni obsodbe nad Saccom in Vanzettijem odloži, včeraj popoldne predložil v posvetovanje svojemu kabinetu.

NOVA SENZACIONALNA PRIČA ZA SACCIA.

Boston, 11. avgusta. V vseh krogih je vzbudila veliko senzacijo vest, da je bivši tajnik italijanskega konzulata v Bostonu poslal guvernerju Fullerju brzojavko, v kateri trdi, da se je nahajal Sacco ob priliki umora, radi katerega je bil obsojen na smrt — v prostorih italijanskega konzulata v Bostonu.

Pričakuje se vsled tega, da bo izvršitev smrtni obsodbe nad Saccom in Vanzettijem zopet odgodena.

COOLIDGE NE BO POSREDOVAL.

New York, 11. avgusta. Predsednik Coolidge je ponovno odklonil posredovanje za pomilostitev obeh italijanskih komunistov.

Doznava se, da je intervenirala v zadevi pomilostitve Sacca in Vanzettija pri predsedniku Coolidgeju tudi — urugvajska vlada.

APEL AVSTRIJSKE SOC. DEMOKRAT-SKE STRANKE.

Dunaj, 11. avgusta. Včeraj je avstrijska socialna demokracija izročila amerišskemu poslaniku sledečo brzojavko: »V imenu avstrijske socialne demokracije

NASPROTJA MED DEMOKRATI.

Beograd, 11. avg. Včerajšnja »Pravda« je objavila pod naslovom »Mišljenje Ljuba Davidoviča o aktualnih političnih vprašanjih«. Ta članek se pripisuje Ljubu Davidoviču.

Radi tega članka se je opazilo veliko ogorčenje med demokrati. Posebno se je razburil zunanji minister dr. Voja Marinković, ki je še včeraj dopoldne posetil šefa demokratske stranke g. Davidoviča in z njim dolgo konferiral o tem članku.

Glavni odbor demokratske stranke je radi tega članka izdal sledeči komunikat: »Pooblaščen smo izdati, da so mišljenja, ki se tukaj pripisujejo Ljubu Davidoviču, neresnična po vsebini in obliki.«

PONESREČEN ATENTAT NA BIVŠEGA GRŠKEGA KRALJA.

Beograd, 11. avg. Včeraj se je nahajal v Veliki Kikindi bivši grški kralj Jurij. K njemu je na vsak način hotel neki človek, ki je izjavil, da je rumunski novinar. Ker se je zdel zelo sumljiv, ga niso pripustili k bivšemu grškemu kralju,

tila tuja podjetja na naših tleh. Čas pa je, da postane slovenska politika konstruktivna in pozitivna in zlasti sedaj, ko smo na tem, da bo samoupravna Slovenija dejstvo in ko bo še več možnosti za pozitivno gospodarsko politiko.

To zahteva od nas sedanja doba in pozitivizem je danes program slovenske politike.

Vas prosimo, da opomnite ameriško vlado, naj ne dopusti, da bi se izvršila na podlagi krive obsodbe, ki bi razburila delavstvo in vse pravično misleče ter ameriški narod pred vsem svetom postavila v slabo luč. Naša stranka se pridružuje zahtevam enakomislečih, naj se justični umor Sacca in Vanzettija prepreči!«

DEMONSTRACIJE V FRANCIJI.

Pariz, 11. avgusta. Po vsej Franciji se vrše velike demonstracije proti smrtni obsodbi Sacca in Vanzettija. Sodelujejo na teh zborovanjih največ komunisti in socialisti, mnogo pa je tudi uradnikov in intelektualcev.

V Parizu so bili včeraj zopet izgredi. V Bordeauxu so se demonstranti spoprijeli pred ameriškim konzulatom s policijo, ki je poslopje stražila. Več policistov je ranjenih. V Casablanci so demonstranti pred ameriškim konzulatom zažgali ameriško zastavo.

PREPREČEN ATENTAT NA FULLERJA.

New York, 11. avg. Bostonska policija je včeraj aretirala dva anarhista — Italijana, ki sta hotela izvršiti atentat na guvernerja Fullerja.

V Chicagu so našli na glavni pošti peklenski stroj, ki bi lahko povzročil veliko nesrečo. Peklenski stroj so našli slučajno otroci, ki so se tam igrali. Policija je uvedla preiskavo, toda brezuspešno.

ampak so izvršili pri njem telesno preiskavo. Rezultat preiskave je bil senzacionalen, ker so našli pri njem revolver in še več kompromitujočih dokumentov. Rumun je hotel izvršiti na bivšega grškega kralja Jurija — atentat.

VELIKA KIKINDA, 11. avg. Kakor se poroča, je izjavil aretirani rumunski novinar, da je hotel ustreliti kralja Jurija zato, ker je mislil odpotovati v Pariz in pregovoriti princa Karla, da ne bi več pretendiral na rumunski prestol.

REGENTSKI SVET PROTI BRATIANU.

Bukarešta, 11. avg. Doznava se, da je prišlo med predsednikom vlade Bratianom in regentskim svetom do nesporazuma. Regentski svet hoče, da sestavi Bratianu nacionalno vlado in da razpiše ponovno volitve v parlament.

Ta zahteva regentskega sveta pomeni težak udarec za politiko Bratianu-a.

TEŽKO STALIŠČE RADIČEVCEV V PREKMURJU.

Maribor, 11. avgusta. Po točnih poročilih iz Prekmurja se doznava, da se nahajajo vse stranke v ljutem boju s hrvaško seljaško stranko. Boj vseh strank je v glavnem osredotočen proti radičevcem, a to ne toliko proti Stjepanu Radiću, kot zastopniku HSS, nego proti stranki sami.

V Prekmurju stopa ob tej priliki zopet na dnevni red vprašanje, ali je Prekmurje slovensko, ali je — hrvaško.

Spor med Spahom in demokrati.

Beograd, 11. avg. Politični krogi so včeraj živahno komentirali tudi spor, ki je nastal med trgovskim ministrom dr. M. Spahom in demokrati glede kandidature dr. Spaha v novopazarskem volilnem okrožju. Predsednik vlade, g. Velja Vukičević je mnenja, da bi kandidatura trgovskega ministra v novopazarskem okrožju zelo ojačala džemijet, dočim bi demokrati izgubili na glasovih. Radi te kandidature dr. Mehmed Spaha se je včeraj vršilo med njim in demokrati več važnejših konferenc. Posebno značilen je bil sestanek med voditelji Demokratske zajednice, med Ljubo Davidovičem in dr. Marinkovičem ter dr. Mehmedom Spahom o tem vprašanju.

Dr. Spaho se je odločil, da za enkrat še ne umakne svoje kandidature, čeprav žele demokrati kandidirati dr. Vojo Marinkoviča.

Končno je šef demokratske stranke g. Ljuba Davidović odločil s tem, da je poslal brzojavko okrožnemu odboru, da ostane dr. Mehmed Spaho še nadalje kandidat demokratske zajednice.

Vprašanje kandidature dr. Spaha v novopazarskem okrožju pa bo definitivno rešeno šele na današnji seji izvrševalnega odbora Demokratske stranke.

SPAHO PRODIRA V SANDŽAK.

Beograd, 11. avgusta. Za nosilca liste Demokratske zajednice v račko-zrečanskem volilnem okrožju je nominiran trgovski minister dr. Mehmed Spaho, v prijepoljsko - pleveljskem okrožju pa kandidira na listi Voje Marinkovića dr. Behmen. Med demokrati se poraja vsled teh kandidaturn nezadovoljstvo, ker se ne strinjajo s tem, da bi dr. Spaho razširil svojo akcijo tudi v Sandžak.

Radi nesoglasij z demokrati, je posetil dr. Spaho načelnika demokratske stranke Ljubo Davidoviča, s katerim se je o vprašanju njegove kandidature v račko-zrečanskem volilnem okrožju dalje časa razgovarjal.

Ni izključeno, da bodo muslimani postavili svojo listo v prijepoljsko - pljevalskem okrožju proti listi Voje Marinkovića.

ROMUNSKI VOJAKI KRADEJO NAŠIM KMETOM KROMPIR.

Subotica, 11. avgusta. V neposredni bližini romunsko-jugoslovske meje je prišlo do incidenta med našo vojaško patroljo in 3 rumunskimi vojaki. Naša žandarmerija je poslala na rumunsko mejo tri orožnike, da ugotove, kdo od naša našim kmetom, ki se stalno pritožujejo — krompir in ostale poljedelske sadeže z njiv.

Naši orožniki so zagledali tri moške, oblečene v vojaško uniformo, dva sta bila oborožena s puškami, eden pa je imel vrečo, v katero je dajal nakradeni krompir iz naših njiv. Orožniška straža je pozvala Rumune, da se udajo. Ti pa so odgovorili s streli, nakar je nastal med orožniki in rumunskimi vojaki boj. Ustreljen je bil en rumunski vojak, dočim je bil drugi ranjen, a tretji je pobegnil. Od naših orožnikov ni nihče ranjen.

Včeraj se je sestavila rumunsko-jugoslovska komisija, da ves slučaj preštudira in najde motiv tega incidenta na naši meji. Ujetega romunskega vojaka so naše oblasti odpeljale v Subotico, kjer pride pred vojaško sodišče.

BIVŠI GRŠKI KRALJ PRIDE NA BLEJ.

Beograd, 11. avg. Po vesteh iz Bukarešte, se bosta odpeljala bivši grški kralj Jurij in kraljica Elizabeta na Blej.

Tri točke.

V slovenski politiki se je dogodil te dni redek primer, da je zatajila svoje ime stranka, ki se je takoj po prevratu predstavila Slovincem kot edina spasonosna nositeljica novih političnih in dej in novega programa. Slavna SDS je svoje ime zavrgla in nastopa pri volitvah pod firmo »Združene slovenske gospodarske stranke«.

Zalibog je že v novi firmi toliko neresnice, kolikor ima firma besed. »Združena stranka — kaj je to? Katera stranka se je pridružila SDS? Kolikor je nam znano, doslej še prav nobena. Če je pristopilo k SDS nekaj bivših narodnih socialistov, pa bili to tudi sami voditelji, to ne pomeni združanja strank, ampak pomeni le to, da je iz nekdanje narodno-socialistične stranke prestopilo nekaj ljudi iz svojih posebnih vzrokov k esdeesarjem. Nam so znani tudi slučaji, da je nekaj bivših narodnih socialistov prestopilo tudi k radikalom, nekateri so postali morebiti člani SLS ali pa so se pridružili socialnim demokratom. Nikdar pa še nismo slišali, da bi se hvalili n. pr. radikali zaradi tega s kakšno »združeno stranko«, ravno tako nismo tega slišali od drugih strank, samo SDS ima drzno čilo, da poskuša ljudi vleči za nos z nekim »združenjem«, ki ga nikjer ni.

Prav tako stoji stvar s par bivšimi samostojnimi kmeti, ki so čez noč postali mišljenja, da bo »Stara Pravda« najbolje reševal tisti dr. Zerjav, ki so ga pred leti gospodje sami zapustili, ker so spoznali, da ima ravno dr. Zerjav prav malo talenta za reševanje starih in novih pravn. Pet do šest bivših samostojnih kmetov še niso nikaka stranka, ampak to so posamezniki, ki prehajajo od ene stranke do druge, kakor jim pač to nanesne prepričanje ali pa špekulacija. Prehajanje ljudi iz stranke v stranko ni nikak nenavaden pojav in najbolj razširjen je ta pojav baš na Angleškem, v klasični deželi parlamentarizma. Nobenemu angleškemu konservativcu pa zaradi tega še ni prišlo na misel, da bi govoril o kaki »združeni stranki«, ampak stranka se označuje vedno s svojim starim, pravim imenom.

Kakor pa ima vsak pojav svoj vzrok, ga mora imeti tudi skrivanje SDS pred svojim lastnim, starim imenom. Vzrok je spoznanje, da je SDS s svojo politično ideologijo v Sloveniji popolnoma propadla. Za jugo-

slovenstvo se v Sloveniji nihče več ne tepe, ker ve danes vsak količnik izobražen Slovincem, da Slovincem sploh ne more biti drugega kakor Jugoslovani in v še širšem obsegu Slovani in potem Indogermani itd.

Iz tega spoznanja se je rodilo med voditelji SDS prepričanje, da morajo svojo politično jugoslovensko ideologijo počasi izpremeniti in previdno zaplavati v slovenske vode, če se hočejo sploh še obdržati na površju kot politična stranka. V tem oziru je zelo zanimivo dejstvo, da je pričelo baš »Jutro«, ki ni bilo nikdar dovolj nacejeno jugoslovenskega duha, priobčevati »Slovenska pisma«, v katerih se avtor z živo besedo zavzema za pomen Slovencev! In »nevtrolec« v »Jutru« bridko toži nad SLS, češ da se v vseh povojnih letih ni absolutno nič storilo za Slovence. Če bi brali take besede v ranjku »Avtonomistu«, bi se ne čudili — ampak v jugoslovenskem »Jutru«? To mora nekaj pomeniti. Pomeni pa ta nenavaden preokret to, da je SDS sama obupala nad glavno točko svojega programa in da išče novih potov, in sicer tista pota, po katerih je davnej koraka ogromna večina Slovincem. To so pota, ki vodijo do slovenske upravne avtonomije, ali če hočete, do samouprave. To je tudi vzrok, da se nahaja v nazivu »Združenih strank« tudi označba, da so »združene stranke« slovenske, in ne več jugoslovenske... »Tiho, tiho, le počasi — da stopinja se ne glasi«, pravi pesem. Tako tiho in počasi teže tudi SDS iz starega svojega jugoslovenstva ven v novo slovenstvo.

Ni pa nikomur razumljivo, zakaj in kako da more še SDS nastopati pod krinko gospodarske stranke. Bolje bi bilo, če bi si izbrali naslov stranke »gospodarskih poslov...«. Toda te stvari slovenska javnost že predobro pozna, prostora je pa škoda.

Zatajitev lastnega imena, kakor ga navadno zataji le človek s slabo vestjo, potem opustitev temeljne točke svojega ideološkega programa in ironiziranje ljudi s privedkom gospodarske stranke pa ne pomeni nič več in nič manj kakor smrt stare SDS. Ne smrti napredne misli, ampak samo duševno in politično smrt SDS. Iz njenih razvalin pa bo zrastle lepša in boljše napredna ideja, kakor je bila tista, ki jo je tako kratek čas oznanjal Slovincem dr. Zerjav s svojo najo-
žjo okolico vred.

Volivni izgledi strank v Dalmaciji.

»Obzor« podaja to-le sliko o volivnih izgledih strank v Dalmaciji:

Točne prognoze o rezultatih volitev v narodno skupščino danes še ne moremo dati, ali zelo verjetno je, da bo zopet večina hrvatskega naroda glasovala za HSS, dočim bodo pravoslavni volili narodno radikalno stranko.

Od poedinih hrvatskih strank je pokazala do sedaj edino hrvatska ljudska stranka (klerikalna) večjo delavnost. Od ostalih strank kaže večjo volivno aktivnost posebno v južni Dalmaciji — skupina, ki se zbira okoli ministra dr. Andjelinića; Vendar pa nima posebne sreče. Na Klisu, v Trjevnici in v Gradcu je morala na njegovih shodih intervenirati celo — žandarmerija.

Kar se tiče položaja poedinih strank v narodu, je treba ugotoviti to-le:

V južni Dalmaciji so pozicije HSS ostale še precej močne, dasiravno ni opaziti v kmetijskih vrstah tistega navdušenja kot nekada, ko še ni bila inavgurirana politika »sporazuma«. V sinjski in imotski pokrajini bo HSS izgubila precej svojih volilcev na račun hrvatske pučke stranke. V Trogiru razvijajo močno akcijo disidenti HSS. S kandidaturu dr. M. Vukovića se je položaj HSS znatno poboljšal, ker uživa v imotski krajini dr. M. Vuković velike simpatije. V Neretvi, Komavlin in v Župi nimajo radičevci nobene nevarne protivnika. Položaj HSS na južnodalmatinskih otokih je zelo nestalen.

V splošnem še sedaj prevladuje mnenje, da bo HSS dobila to pot mnogo manj volivnih krogov kot jih je dobila pri volitvah v oblastne skupščine. Radičevci lahko izgube v južni Dalmaciji tudi tri mandate, ki bi vsi šli na račun HPS, delavsko-kmetijskega bloka in celo Hrvatskega bloka.

Hrvatska pučka stranka (klerikalna) je precej močna v imotski in sinjski krajini. Dasiravno ima ta stranka skoro v vsaki vaši in mestu svoje organizacije, je malo verjetno, da bo dosegla kake večje uspehe. Sigurno so, da bo izvoljen samo nosilec liste dr. Dulibić.

Hrvatski blok dosedaj še ni povzel kake

večje kampanje. V glavnem so blokaši koncentrirali svoje udejstvovanje na Ston in v omiško krajino. V najboljšem slučaju sme Hrvatski blok računati tu na en mandat.

Delavsko-kmetijski republikanski blok, katerega tvorijo neodvisni delavci (komunisti) skupno z omni disidenti HSS, ki niso pristali Hrvatskega bloka, računa na en mandat, ki pa ni sigurne. Močne so njegove pozicije v Splitu, kjer so dobili že pri volitvah v oblastne skupščine 1400 glasov.

Radikali v južni Dalmaciji se niso razcepili in tudi ni izgledov, da bi se postavili dve radikalni listi. Pri poslednjih volitvah v parlament so radikali nastopili s samostojnimi demokrati pod imenom »narodna radikalna stranka« in so dobili tri mandate. Oni bodo pri teh volitvah sigurno dobili večino pravoslavnih glasov, čeprav so samostojni demokrati postavili dr. Vukotića za okrožnega kandidata, kateri uživa med pravoslavni simpatije in ugled. Drugi dve močni točki sta Blato na Korčuli in Sinj. V Blatu je bil Kunjašić zelo aktiven. Istotako je pokazal veliko aktivnost tudi bivši pristajač SDS g. Tripalo. Radikalni kandidat za Sinj je le-karnar Varda. V splošnem prevladuje mnenje, da bo dobil na svoji listi prav toliko glasov, kot pri prejšnjih volitvah. Računajo, da bodo dobili radikali sigurno dva mandata.

Pribečevci niso baš v najboljšem položaju. Mnogo nade polagajo na kandidaturu dr. Vukotića, za katerega mislijo, da bo pridobil na svojo stran pravoslavne volivce v Boki. Tudi Grisogono ima slabe izgleda na uspeh in skoro sigurno ostane brez — mandata.

Davidovičev kandidat dr. Andjelinić tudi ni v najboljšem položaju, in kljub temu, da je sklenil z delom zemljoradnikov voliven aranžman, ne more s sigurnostjo računati na mandat.

V severni Dalmaciji pridejo v poštev v glavnem HSS in radikali, a za tem SDS, disidenti HSS, zemljoradniki, Hrvatski blok in Hrvatska pučka stranka.

Zemljoradniki pod vodstvom Dane Škarice

sploh ni organiziran in razvit niti kapital in radi tega ne more biti resnega govora o srbskem kapitalizmu, tako, da bi se moglo reči, da ima v srbskem narodnem življenju kako posebno važnejšo in odločilnejšo vlogo. Smešno je tedaj govoriti o njegovem prenasiljenju ali imperialistični srbski ekspanziji!

Mnogi so pri Srbih govorili o bankokraciji, kapitalističnem pojavu, ki se more v resnici opaziti (ta pojav je dobro predložil dr. Jovan Škerlić), kar pa še daleč ne pomeni, da bi srbski narod vzdrževal nekak neznošen kapitalistični režim, od katerega zelo trpi, niti se ne more reči, da bi najširše mase srbskega naroda robovale organiziranemu srbskemu kapitalizmu. Po mojem globokem prepričanju je pri nas ta bankokracija, v kolikor je sploh je, tako slaba, da bi se mogla uničiti in parafizirati z enim samim ministrskim dekretom.

Če imamo to pred očmi, potem se moremo lahko prepričati, da pravzaprav srbske buržoazije v pravem smislu besede ni in da je samo navadna demagogija, če se o njej govori.

V kolikor je srbski narod prisiljen, da kupuje industrijske produkte svetovnih kapita-

ne bodo dobili niti 2000 glasov. Svoje pozicije imajo edino v Šibeniku.

HPS in Hrvatski blok pa ne moreta računati niti na toliko glasov, kot je pričakovati, da jih dobe zemljoradniki.

Radikali, če ne bodo razcepljeni in če ne bodo šli na volitve z dvema listama, bodo bržkone zmagali, čeravno je na samostojno demokratični listi nosilec sam Svetozar Pribečević. SDS ima nekoliko boljše izgleda med pravoslavni kmeti v severni Dalmaciji, ali je še vedno vprašanje, če bodo dosegli količnik — in dobili mandat. Z radikali je namreč ostala še vsa inteligenca in pravoslavno duhovništvo, ki ima zelo velik vpliv na pravoslavne volivce.

Politične vesti.

SDS najbolj osovražena stranka. V razdinska »Podravska oblast« piše v poročilu o razpoloženju volivcev med drugim to-le: Naše politične izkušnje tekom zadnjih osem let dokazujejo, da izginevajo majhne stranke. Niti danes, v najostrejši volivni borbi, nihče niti ne opazi strank Hrvatskega bloka. Samostojno demokratska stranka živi le še toliko, kolikor obstoji še spomin na njo za časa njenega vladanja. Ta spomin pa je tako zalosten in sramoten, da se je narod popolnoma obrnil od samostojnih demokratov. »Raje v smrt, ko med samostojne demokrate,« govori naš narod,« in v resnici bo 11. septembra dokazal, da so majhne stranke pri nas odigrale.

Pred usmrtnitvijo Vanzettija in Sacco. Prijatelji Sacco in Vanzettija še vedno upajo, da bo mogoče oba rešiti, toda po vsej verjetnosti se bodo te nade izjalovile. Obenem z Vanzettijem in Saccom bo usmrčen tudi Portugalec Madeiros, kateremu je bil nek umor dokazan. Vsi trije obsojenci so popolnoma mirni. Sacco še nadalje odklanja vsako hrano in je že 24. dan brez hrane. Oba se moreta pogovarjati, ne pa tudi videti. Obrambni odbor je apeliral na Coolidge-a, da ta vpliva na guvernerja Fullera, da pomilosti Sacco in Vanzettija. Po zadnjih vestih ni čisto izključeno, da se Fuller vendarle uda zahtevi javnosti. Sedem oseb, ki je v procesu pričalo, da sta bila Vanzetti in Sacco v hipu atentata drugod, je vložilo zahtevo, da se jih preganja vsled krive pri-sege, ker jih obsodba obeh pred javnostjo postavlja kot krivopriizke. Elektrotehnik, ki bi moral izvršiti smrtno obsodbo, je izginil. Nekateri menijo, da se je zbal osvetle, drugi pa pravijo, da so ga anarhisti odvedli. Oblasti izjavljajo, da to ne more preprečiti eksekucije, ker more v skrajni sili vsakdo izvršiti posel krvnika. — Albert Johnson, ki je predsednik odbora za vseljenje, je izdal na vse vseljenje poziv, da se ne udeležijo niti ene demonstracije v prilog Sacco in Vanzettija, ker ne bodo v tem slučaju postali ameriški državljani in bodo zato izgnani. — Albert Johnson je tudi izjavil, da demonstracije v drugih državah v korist Sacco in Vanzettija nimajo prav nobenega vpliva na ameriško javnost. — Med tem se blazno neumni in zločinski atentati nadaljujejo. Število žrtv raste in obenem z njimi tudi pada upanje na pomilostitev obeh obsojencev. Prvi atentati so se že pričeli tudi v Londonu. — Ameriški uradi prejemajo vsak hip grozila pisma, da bodo vsa velika zvezna poslopja pograna v zrak, če ne bosta pomilostena Sacco in Vanzetti. Ameriške oblasti so nato samo okrepile straže. Poslopje, kjer se ima izvršiti justifikacija, je zastraženo od silne policijske straže. Pripravljeno pa je tudi vojaštvo. Napetost je na višku in ni izključeno, da bo usmritev obeh anarhistov povzročila v Ameriki še krvave dogodke.

Kramar o razmerju do Nemcev. V Mladu Boleslavi je imel vodja narodnih demokratov, dr. Kramar velik političen govor, v katerem je govoril tudi o odnosih Čehov do Nemcev. Med drugim je dejal: »Priznavam odkrito, da ni sodelovanje Nemcev v vladi zahtevalo tako velikih žrtv ko sodelovanje socialistov. Kar smo morali Nemcem popustiti, nas boli, ker so to koncesije, ki smo jih morali storiti, ker ni bilo češke vladne večine. Ne sme se pa pozabiti, da pomeni vstop Nemcev v vlado in zlasti njih glasovanje za brambni zakon velik plus za državo, ker je bila s tem zelo okrepljena naša pozicija v tujini. To dejstvo ne more ostati brez učinka tudi za našo notranjo politiko. Ravno s tem, ker so se postavili Nemci na naše državno stališče, so nam verjetno otežkočili naše stališče. Toda naj se zgodi karkoli, nikdar ne bomo odstopili od tega, da je Češkoslovaška naša država in da mora biti nacionalna država. Dolžan sem, da razjasnim naše odnose z Nemci z vso od-

kritosrčnostjo. Mi kratkoma ne bomo dopustili, da bi iz naše države nastala kaka Avstria. Nočemo pa tudi, da bi bila kaka Avstria, kjer so bili zakoni drugačni, ko državna praksa. Ne moremo nič drugega delati, ko skrbeti, da vzdržimo sodelovanje Nemcev v vladi. Nikogar nečemo raznaroditi, ker bi to nasprotovalo duhu našega naroda in naši tradiciji.«

Trocki in Zinovjev izključena iz izvršilnega odbora komunistične stranke. Kakor poroča korespondent INS iz zanesljivega vira, sta bila Trockij in Zinovjev z ogromno večino glasov izključena iz izvršilnega odbora komunistične stranke. S to izključitvijo sta po vsej verjetnosti Trockij in Zinovjev odigrala svojo politično kariero v komunistični stranki. Njunina opozicionalna skupina je sedaj popolnoma razbita in vsi vplivnejši voditelji opozicije so bili iz izvršilnega odbora izključeni, dva celo iz stranke. Z izključitvijo Trockega in Zinovjeva je bila zaključena osemndnevna ljuta borba v plenumu osrednjega odbora komunistične stranke. Besedilo resolucije, s katero je bil Trockij izključen, še ni bilo objavljeno, pričakuje se pa, da se to zgodi v najkrajšem času. Stalina večina se čuti tako sigurno, da z odporom Trockega niti ne računa. Kljub temu vlada precej napeto razpoloženje. Vendar pa so na splošno komunisti z odločnim stališčem osrednjega odbora zadovoljni.

Novo pomorsko oboroževanje Severne Amerike. Neuspeh ženevske pomorske konference že kaže svoje posledice. Mornariški minister Willbourn je bil sprejet od Coolidge-a v daljši avdienci. Predsedniku je poročal o neuspehu ženevske razorožitvene konference in mu v zvezi s tem predložil načrte za novo oboroževanje ameriške mornarice. Kakor se poroča, je predsednik Coolidge pristal na vse predloge mornariškega ministra o pomnožitvi križark, podmornic in hidroplanov. V prihodnjih dneh bo podal mornariški minister bodoči pomorski gradbeni program Zjedinjenih držav.

Raldwin veruje v trajnost angleško-ameriškega prijateljstva. Pri svečani blagoslovitvi novega »Mosta miru«, ki veže Kanado z Združenimi državami, je imel daljši govor tudi angleški ministrski predsednik Baldwin, ki je med drugim dejal: Vsi mostovi so znaki prijateljstva. Ta most pa nima samo običajnega pomena, temveč stoji tudi kot simbol, da je vladal že več ko sto let mir med Kanado in Združenimi državami. Nastajali so novi problemi in bodo znova nastali, in tudi nazori, kako te probleme rešiti, se bodo izpreminjali. Zlasti v zadnjem času se je pojavila precejšnja različenost v teh nazorih. Toda mi vemo, da nikdar ne more biti ta razlika v nazorih tako velika, da bi se izpremenilo in nehalo prijateljstvo, ki veže ameriški in britanski narod.«

Primo de Rivera bo sklical »parlament«. Španski diktator se mudi sedaj v samostanu Escorial, kjer izdeluje zakonski načrt za sklicanje narodne skupščine. Zakonski načrt bo predložil Primo de Rivera sredi septembra kralju v podpis, nakar bo ukaz objavljen in novi parlament sklican. V resnici pa Primov de Riverin parlament sploh ne bo noben parlament, ker ne bo izvoljen, temveč bo njegove člane izbral kralj na Riverin predlog iz članov raznih gospodarskih institucij. Novi parlament naj bo samo figova pero, s katerim hoče prikriti Primo de Rivera svojo diktaturo. Zato pa je načrt španskega diktatorja silno razjultil vso politično janost Španije in konservativci, najbolj zvesti monarhisti Španije, so kralju zagrozili, da vstopijo korporativno v republikansko stranko, če podpiše ukaz o novem »parlamentu«. — Zalibože pa se ogromna večina španskega naroda za politično sploh ne briga in zato tudi Riverin parlament ne bo v širokih masah našel nalet na odpor.

Po obvestilu generalnega reparacijskega agenta Parker-a je plačala Nemčija v tretjem letu izvajanja Dawesovega načrta 1200 milijonov zlatih mark, od katere vsote je dobila Francija 505 milijonov.

MESTNI ODBOR NRS V LJUBLJANI NE POSTAVI SAMOSTOJNE KANDIDATNE LISTE.

Mestni odbor Narodne radikalne stranke v Ljubljani je po v smislu strankinih statutov predpisani konzultaciji v svojih pododborih sklenil, da z ozirom na sedanjo politično konstelacijo za skupščinske volitve ne postavi lastne kandidature v Ljubljani. To zlasti še z ozirom na za dan 2. oktobra razpisane občinske volitve v Ljubljani, ki zahtevajo resne in temeljite priprave in za katere apelira Mestni odbor na vse svoje članstvo, da jim posveti vso svojo pozornost.

Ljuba D. Jurković:

SLOVENSKI MARKSISTI V OBRAMBO KAPITALISTIČNE REAKCIJE

Ko so se te tri nacije znašle v eni državi, ki po svojem bistvu agrarna, so se takoj v začetku pokazale težave in nasprotja raznih vrst in iz raznih virov, moralnih in materialnih in če se le površno prouči ti razlogi, bomo videli takoj, da so glavni razlogi v faktorjih ekonomskega značaja, ki so nastali še za časa suženjstva, ali, da rečem jasneje, to so mutatis mutandis zadnji krči stare Avstrije, odnosno njenega kapitalizma.

V kolikor je psiholoških razlogov, ti nikoli niso tako močni, da se ne bi dali z lahkoto odpraviti, zlasti pa bo to lahko, ker vemo, da so večinoma umetno izzvani in ustvarjeni. Radi tega se mi s temi razlogi ne bomo toliko bavili, temveč bomo posvetili več pažnje ekonomskim problemom, seveda le v glavnih potezih.

Potrebnost je, da pregledamo stanje pri posameznih narodih v najbolj splošnih potezih.

Srbi so večinoma poljedelski narod. V Srbiji ni razvite industrije, kakor pri Srbih

lističnih podjetij, ali v kolikor je odvisen, da se nahaja sredi velike medsebojne konkurenčne borbe kapitalistov sveta, potem robuje samo v toliko, torej indirektno, tu-jemu kapitalizmu, toda proti temu zlu se Srbi bore s svojo elementarno silo in z državno organizacijo in to enako poprej v Srbiji (zadostuje, da se spominimo znamenite carinske vojne Avstrije proti Srbiji), kakor tudi sedaj v ujedineni kraljevini. V ostalem se družabno življenje Srbov razvija enako, kakor življenje vseh ostalih kulturnih narodov; Srbi pokazujejo izredne rezultate aktivnosti na vseh poljih kulturnega delovanja in to v gotovi obstoječi formi družabnega reda, kateri pravzaprav ne vem, kako ime bi ji dal.

Hrvati in Slovenci se nahajajo v tem pogledu skoro v isti situaciji, kakor Srbi. Hrvatska in Slovenija sta kapitalistično organizirani, mnogo bolj in močnejše od Srbije, in treba pa je takoj naglasiti, da hrvatski in slovenski kapitalizem nosita samo lepo hrvatsko in slovensko ime, dejansko pa je to internacionalni židovski kapitalizem, ki je vedno bil in je največji sovražnik Hrvatov in Slovincem, ker je smatral hrvatski in slovenski narod samo za objekt ropanja.

Proti temu internacionalnemu židovskemu kapitalizmu so se Hrvatje in Slovenci borili od svojega začetka, zlasti pa je postala ta borba ostra in odkrita za časa nastala borba prepoda v prejšnjem stoletju, ko rodnega prepoda v prejšnjem stoletju nase je pri njih pravzaprav začela buditi nacionalna zavest, toda v tej težki in neenaki borbi je zmagal močnejši: Hrvati in Slovenci v tej borbi za gospodarsko neodvisnost niso uspeli in niti uspeli niso mogli in če posušimo proučimo aktualno situacijo v večini bližje proučimo in denarnih podjetij, pa naj ta še tako markirajo nekaj nacionalni karakter, vidimo, da ta borba še ni končana, da se nahaja sedaj v kritični fazi, mogoče v odločilni fazi, toda težko je reči, če je ta situacija sedaj v prilog Hrvatov in Slovincem in je zlasti težka za Slovence, ki so v zadnjem času, vsled popolne disorientacije političnih strank v tej stvari izgubili dva močna denarna zavoda z vsemi njihovimi industrijami, ki so ponovno skoro povsem prešle v roke tujega kapitala, kakor je bilo to tudi poprej. To so grehi naših političnih strank, toda težko je premagati sovražnika brez pušk, ko strelja on nate s puškami in s kanoni in radi tega je greh naših političnih strank manjši...

Dnevne vesti.

»JUTRO« IN GOSPODARSKA ZBORNICA.

Iz neobhodne potrebe, ker naša skupščina vsled svoje strankarske razjednosti ni pokazala nobenega smisla za pereča gospodarska vprašanja, je nastala zahteva po gospodarski zbornici. Vsi gospodarski krogi brez izjeme so sprejeli to zahtevo kot svojo, ker so jo vsled svoje gospodarske krize morali sprejeti.

Zato je govoril dr. Korošec le iz srca vseh gospodarskih krogov, ko se je zavzel za ustanovitev gospodarske zbornice in ko je označil to zahtevo za tako važno, da se izplača radi nje tudi izpremeniti ustavo.

Pa pri nas je že tako, da obstoji »naprednost« v tem, da se vsaka misel omalovažuje, če jo je izrekel — klerikalec. Dosledno temu abderitskemu načelu je seveda tudi »Jutro« nastopilo proti dr. Koroševi zahtevi in jo skuša osmešiti.

Pri tem pa je značilno, kako je »Jutro« nastopilo. Piše namreč, da naj bo takozvana »gospodarska zbornica« samo smetišče za razne politične hemoroidarije, kakor smo jih bili vajeni na Dunaju, ki so vselej s »prepričanjem« zastopali mišljenje vsakratne vlade.

Torej gospodarski krogi, ki se bore za gospodarsko zbornico, so po »Jutru« politični hemoroidariji!

Radovedni smo, kdo od trgovcev, obrtnikov in industrialcev prenese tako esdeersko sramotjenje, ker je za gospodarsko zbornico.

Radovedni pa smo tudi, če so tudi ti »hemoroidarije« posledica Žerjavovega apela za dostojen voliven boj!

— **Povratek ministra za šume in rudnike v Beograd.** Minister za šume in rudnike dr. Kumanudi, ki se je mudil predvčeršnjim na Bledu, kjer je bil sprejet od kralja v avdienci, se je vrnil v Beograd.

— **Nove novčnice.** Te dni bodo v Parizu gotovo zadnje naše novčnice po 5, 10 in 1000 Din, ki se tiskajo v inozemstvu.

— **Posiljanje dinarskih novčnic v inozemstvo.** Odslej se smejo v vrednostnih pismih v inozemstvo pošiljati dinarski bankovci ali pa bankovci tujih držav v skupni vrednosti do največ 3000 (tri tisoč) dinarjev. Zavarovalna ostane ista kakor doslej, t. j. 5 dinarjev za vsake 300 frankov (3600 dinarjev). Označena vrednost se tudi še nadalje preračunava po razmerju med frankom in dinarjem (1 frank 12 dinarjev).

— **Reorganizacija finančnega ministrstva.** V finančnem ministstvu je izdelana uredba o reorganizaciji finančnega ministrstva. Minister je uredbu pregledal in odobril. Naredba se predloži v kratkem ministrskemu svetu.

— **Za regulacijo Save** je nakazalo ministvo javnih del gradbeni direkciji v Ljubljani kredit 250.000 Din. Kredit se uporabi za popravilo regulacijskih in drugih naprav ob Savi, ki jih je poškodovala lanska poplava.

— **Oddajna radiopotaja pri Domžalah.** Pri Domžalah o pričeli kopati temelj za radiopotajo. Aparate in stroje za postajo je dobila ljubljanska poštna direkcija na račun reparacij iz Nemčije.

— **Otvoritev telefonskega prometa z Badgasteinom** in Hofgasteinom. Danes se odpre telefonski promet Ljubljane, Maribora in Zagreba z Badgasteinom in Hofgasteinom. Pristojbina za naveden pogovor od treh minut je v prometu Ljubljane z Badgasteinom in Hofgasteinom določen na Din 38,50, v prometu Maribora z obema mestoma pa Din 33. Pristojbina za pozivnice bo iznašala ¼ pristojbine za naveden pogovor.

— **Dijaki smejo biti člani »Aerokluba«.** Cilj »Aerokluba« je propagandna za našo vojno in civilno aviacijo in izobrazba strokovnega osebja. Klub ima svoje organizacije v vsej državi. Z ozirom na njegov patriotski cilj je odredilo prosvetno ministvo, da smejo vršiti profesorji in učitelji po šolah za »Aeroklub« propagandno in da smejo pristopiti dijaki in učenci klubu kot člani.

— **Ureditev beogradskega pristanišča.** Prometno ministvo je proučilo in odobrilo definitivni načrt o ureditvi beogradskega pristanišča ob Savi. Dela se pričelo tekom prihodnjega meseca. Za izvedbo načrta je predviden kredit 35 milijonov dinarjev.

— **Za zgradbo železniških stanovanj v Zagrebu** je odobrilo prometno ministvo kredit 10.558.500 Din. S kreditom se zgradi 32 hiš s 138 stanovanji. Licitacija za oddajo del je razpisana za dne 16. t. m.

— **Italijanska reklama za naša kopališča.** Neki gospod iz Nemčije se je obrnil na neko potovalno pisarno na Sušaku z vprašanjem, če ustrezajo vesti, da vlada v jugoslovanskih kopališčih gluh, resnico. Da takih bedastih vesti, ki jih širijo Italijani, ni treba demantirati, se razume samoposebi. — Pred par dnevi je najela gospodična Stefica Benuš iz Osijeka v nekem hotelu v Baški pismeno dve sobi. Drugi dan pa je sporočila, da ne more sedeti v Baško, češ da grasi tam vročica. Seveda je bila tudi gđna Benuševa mistificirana.

— **Otvoritev Sokolskega doma v Grosupljem.** Dne 14. avgusta t. l. se odprl nov dom mladega sokolskega društva v Grosupljem, zajedno z nastopom in veliko vrtno veselico pri br. I. Rusu. Pohitite ta dan vsi na Grosuplje. — Sokolsko društvo Grosuplje.

— **75-letnica osišeke Trgovske zbornice.** Meseca maja 1928 slavi Trgovska zbornica v Osijeku 75-letnico svojega obstoja. V to svrhu se vrše že sedaj priprave.

— **Trasiranje proge Bitolj—Prilep.** Prometno ministvo je poslalo posebno inženjersko sekcijo na teren, da izvrši trasiranje železniške proge Bitolj—Prilep. Proga bo dolga 44 km.

— **Brivski kongres v Sarajevu.** Predvčeršnjim dopoldne se je pričel v Sarajevu brivski kongres. Kongresu, ki pretresa stro-

kovna in stanovska vprašanja, predseduje brivec Voja Milošević.

— **Iz politične službe.** Vpokojeni arhivski uradnik Josip Golar je reaktiviran in pridružen poljedelskemu ministstvu. Vpokojeni ekonom Dečega doma v Ljubljani Fran Slana je imenovan za arhivskega uradnika pri velikem županu ljubljanske oblasti.

— **V Clevelandu je umrl Jože Hrastar,** star 36 let, doma iz Kronovega, fara Bela cerkev na Dolenjskem. Hrastar je živel v Ameriki 20 let ter zapuščal tam ženo in dve teti, doma pa mater, dve sestrini in tri brate.

— **Prijeten dopust.** Sovjetski vojniki pogotji so si izmislili nov načrt za razširjenje in okrepitev militarizacije. Pred par dnevi je razpravljal član revolucionarnega sveta Podvojski v listih o vprašanju, kako bi se dal izkoristiti poletni dopust svoje skih uradnikov in počitnice dijakov. Podvojski meni, da bi morali prebiti uradniki in dijaki svoj dopust oziroma počitnice, tudi če traja samo dva tedna v gozdnih taboriščih, in to po čisto vojaškemu vzorcu. Sovjetski uradnik in podvojski — tekom dopusta, oziroma počitnic, uriti v orožju, v uporabljanju geografskih kart in kompasa, v signaliziranju itd., stranka, morata se uriti v vseh stvarih, ki so potrebne vojakom. Sovjetski uradnik, delavec in dijak morajo znati pripravljati ječila, morata vedeti, kako in kje naj pregazita reko ali jezero ter se morata privaditi vsem okoliščinam, ki jih utegne prinesiti s seboj vojna, tako da v usodnem trenutku ne izgubita glave. Podvojski stremi za tem, da bi se vcepilo veselje od takih stvari in mladini, ki naj bi smatrala bivačiranje in orožne vaje kot nekako igro. Zdi se, da glas Podvojskega ni ostal glas upižočega v puščavi, zakaj, kot poročajo, se je odpravilo na njegovo pobudo veliko število mladih ljudi v taborišča, kjer preganjajo dolg čas z vojaškimi vajami.

— **Polet Praga—Tokio.** Predvčeršnjim je startal v Pragi češkoslovaški polkovnik Jaroslav Skala, ki poleti iz Prage v Tokio. Polkovnik Skala, ki uporablja za polet aparat češkoslovaške provenience, spremlja njegov mehanik. Za prvo etapo svojega poleta je določil polkovnik Skala progo Praga—Moskva. Letalec namerava absolvirati 23.000 kilometrov dolgo progo Praga—Tokio v 21 dneh.

— **Levine in Drouhin sta se poravnala.** Iz Pariza poročajo: Aviatika Levine in Drouhin sta se končno poravnala. Sklenila sta pogodbo, po kateri vstopi Drouhin za leto dni pri Levinu v službo ter poleti z »Miss Columbij« iz Evrope v Ameriko. Za to dobi 100.000 frankov nagrade, vrhulnega mu pripade 50% čistega dobička, ki bi ga vrget polet. V slučaju, da Drouhin umre, izplača Levine njegovi vdovi 300.000 frankov, ki jih je moral v to svrhu deponirati. Ta pogodba pa izgubi v slučaju, da poleti pred »Miss Columbij« kako drugo letalo iz Evrope v Ameriko, veljavo.

— **Samomor japonskega pesnika v Tokiu** se je zastrupil eden od najbolj znanih in najbolj priljubljenih romanopiscev mlajše generacije, Ryunosuke Akusagava. Svojo poslednjo voljo je izrazil v treh testamentih. V prvem prepoveduje svoji soprogi, da bi se ga skušalo zopet oživiti; v drugem, ki je naslovljen na enega od njegovih prijateljev-pesnikov, določa, kako naj se novorojenček njegove prijateljice. V tem testamentu navaja vzroke, ki so ga gnali v prostovoljno smrt. V testamentu piše, da je mislil že dve leti vedno na smrt ter da je izvršil samomor, dasi nima zato nobenega drugega vzroka, kot da se je naveličal živeti. Akutagava je pisal lahko sentimentalno filozofične novele in romane ter je imel velik krog čitateljev.

— **Krvavi boji s kačami.** Po Surigori nedeleč od Gostivara se klati že več dni 20 glav broječa kačaska tolpa, ki je odvedla pet kmetov. Dvema se je posrečilo pobegniti, nakar sta prijavila zadevo orožnikom. V gore je odšlo več patrulj. Ena od patrulj je zašla v sasedo. Po dve uri in pol trajajočem boju, v katerem je bil en orožnik ubit, dva pa ranjena, so se umaknili kačaki proti alpski meji, kjer sta jim prestregli pot dve drugi orožniški patrulji ter jih obkolili.

— **Neutemeljena aretacija zdravnika.** Pred par dnevi je bil aretiran v Cepeljah v Banatu popularni mladi zdravnik dr. V. Irić, ker je umrl eden njegovih pacientov za zastrupljenjem. Pri raztlešenju se je ugotovilo, da je zakrivila smrt zdravnikova namarnost. Vsled tega je zahteval novosadski državni pravdnik Irićev aretacijo. Irić se je pritožil na apelacijsko sodišče, ki je predvčeršnjim razsodilo, da je aretiranca takoj izpustiti.

— **Roparski napad ali pretep?** 63-letni Josip Mirko Balog in 52 letni hlapec Josip Ivančič sta te dni popivala, da je bilo veselje. Naslednji dan so našli Ivančiča na nekem travniku pri Černomeru z razbito črepinjo mrtvega. Baloga pa v hlevu njegovega gospodarja močno pretepenega. Balog pripoveduje, da je prilezel, medtem ko sta počivala hlapec na travniku iz koruznega polja eneznan lopov, ki ju je jel biti s kolom, nakar ju je oropal. Stvar pa ni prav verjetna ter domnevajo orožniki, da sta se starini v pijanosti stepli.

— **Strasen samomor.** Oženjeni slikar Franc Golinar je stanoval v skupnem gospodarstvu pri svojem očetu, malemu posestniku in kovaču Francetu Golinarju v Vrečji vasi. Radi slabega gospodarstva so bili prepri med očetom in sinom na dnevnem redu. Ko sta se oče in sin te dni izven hiše zopet sprla, je zagrozil sin, da bo hišo svojega očeta zažgal. Svojo grožnjo je takoj izvršil. Zlezel je na hlev, kjer je bilo vse polno sena, in zažgal seno. Obenem je izvršil Golinar strasen samomor. Ovil si je glavo z vrečo, legel v

seno in umrl v plamenih počasne smrti. Ko so gasilci ogenj pogasili, so zagledali njegovo truplo, od katerega pa je zgorela popolnoma samo lepa roka do polovice in leva noga.

— **Samomor iz strahu pred aretacijo.** Te dni je izpil prodajalec kruha J. Divošević v Osijeku v samomorilnem namenu večjo količino raztopljenega galuna. Prepeljali so ga v bolnico. Njegovo slanje je brezupno. Divošević je izvršil poskus samomora iz strahu pred aretacijo, ker je poveril svojemu delodajalcu 1700 Din.

— **Aretacija tihotapcev.** Predvčeršnjim so aretirali orožniki v Zrakovcu pri Karlovcu tihotapca Josipa Andrejevića. V njegovem kovčku so našli 137 škatelc saharina. Tihotapec je star 23 let ter je rodom iz Pečarovca pri Murški Soboti v Prekmurju. Odvedli so ga v zapore karlovskega srezkega poglavarstva. Po končani preiskavi ga izroče z zaplenjenim saharinom vred carinski oblasti. Iz dosedanjih rezultatov preiskave je sklepano, da pripada Andrejević dobro organizirani tolpi tihotapcev. Nekateri domnevajo, da je član tolpe Stojanovskega, ki sedi trenutno v preiskovalnem zaporu. Andrejević odgovarja na vsa vprašanja zelo redkobesedno ter trdovratno taji, da bi imel skrovice in skuša na vse mogoče načine preiskavo zavleči.

— **Lov za pobeglim kazencem po strehah.** Josip Jurković je pobegnil iz mariborske kaznilnice, kjer ima odsedeti dveletno ječo. V svoji drznosti je prišel te dni v Split obiskat svoje starše. Policija je zvedela, da se nahaja v Splitu ter je obkolila ponoči hišo, v kateri se je skrival. Jurković je pobegnil na streho, nakar se je pričel razburljiv in nevaren lov. Dezerter je skakal s strehe na streho, neki detektiv pa za njim. Končno je prišel Jurković do roba strehe neke hiše, odkoder ni mogel več dalje. Tedaj je poklical detektiv policijske stražnike, ki so prislili lopova z naperjenimi samokresi, da se je udal.

— **Eksplodizija municijskega skladišča v Bukarešti.** Iz Bukarešte poročajo: V municijskem skladišču 21. pešpolka v Cotroceni se je pripetila te dni težka eksplozija, ki je povzročila veliko materijelno škodo. Aretiranih je bilo par Madjarov, ki so osumljeni, da so eksplozijo povzročili.

— **Tržnica v Sanghaju se je porušila.** V Sanghaju se je porušila za časa trgovanja tržnica. Okoli 60 oseb je bilo ubitih, nad 1000 teže ali lažje poškodovanih. Takoj po nesreči je organizirala bolniška uprava evropske kolonije reševalno akcijo, za katero se je priglasiło več sto evropskih prostovoljcev.

— **Katastrofalen vihar** je besnel te dni na Norveškem. Vihar je odnesel več kmetijskih hiš na stotine metrov daleč. Prav tako je odnašal vihar živino s pašnikov.

— **200 otrok se je zastrupilo s sladkorjem.** V Bathu na Angleškem je obolelo okoli 200 otrok pod simptomi zastrupljenja. Preiskava je ugotovila, da so se zastrupili otroci s sladkorjem. Lastnik slaščičarne je bil aretiran.

— **Vetrna tromba nad Jassy-jem.** Nad Jassy-jem je besnela te dni 40 metrov široka vetrna tromba. Vihar je izruval mnogo dreves ter odnesel več streh; zahteval je tudi eno človeško žrtev.

— **Katastrofalna eksplozija plina v Italiji.** V termah v Monticellu-u se je pripetila te dni katastrofalna eksplozija plina. 12 oseb je bilo težko poškodovanih; štiri od njih, med njimi 17 letni mehanik, ki je eksplozijo s svojo neprevidnostjo povzročil, so poškodbam podlegli, stanje treh drugih je brezupno.

— **Hotelski požar na Tirolskem podtaknjen?** Pred par dnevi smo poročali o hotelskem požaru v Holzgau-u, ki je zahteval tudi človeške žrtve. Kot nujno sumljivega, da je požar podtaknil so aretirali sedaj lastnika tujkega hotela, Leona Hämmerla. Domneva se, da je izvršil Hammerle dejanje v pijanosti. Hotelska kuharica, ki so jo prepekljali težko opečeno v bolnico, je medtem poškodbam podlegla. Identitete turista, ki je postal žrtev požara še vedno ni mogoče ugotoviti.

— **Krvava drama v španskem samostanu.** Ameriški listi poročajo iz Madrida, da je udrl neki oče, ko je zvedel, da njegovo hčerko v samostanu trpinčijo, v samostan ter z revolverskimi strelji pet redovnic usmrtil, dve pa težko poškodoval.

— **Krut farmer.** V Kapstadtu je bil te dni aretiran farmer John Meikle, ker je nekega črnca žigosal z žarečim žigom za živino. Črnc, ki se nahaja vsled poškodb v bolnici, je izpovedal, da ga je dolžil farmer dan na dan, da mu krade denar. Ko je zatrljeval črnc, da je nedolžen, ga je zaprl farmer v hlev, ga zvezal in žigosal z žarečim železom. Drugi dan se je procedura ponovila. Končno se je posrečilo črncu pobegniti, nakar je prijavil stvar policiji. Zdravniška preiskava je črnceve navedbe potrdila.

— **Šef in lepa blagajničarka.** Pred porotnim sodiščem v Londonu se je vršil te dni zanimiv proces. Šef velike londonske trdnje je ovadil svojo bivšo blagajničarko, 33 letno Floro Marwood, da mu je poverila tekom let nad 5000 funtov sterlingov, ki jih je porabila zase. Flora je priznala, da je inkriminirano vsoto potrošila, zagovarjala pa se je, da jo je pooblastil k temu šef, njen ljubimec. Ko ji ni bilo niti 20 let, je vstopila pri gospodu kot nepokvarjeno dekle v službo. Šef je bil z njo silno ljubezni. Vodil jo je seboj na izlete, skupaj sta večerjala, obiskovala kino itd. Kmalu ji je jel tožiti, da je v zakonu nesrečen, pripomnil je, da se bo dal razporočiti, nakar bo poročil njo. Poklanjal ji je dragocene darove. Med drugim ji je podaril prstan, vreden 200 funtov sterlingov ter izjavil, da je to zaročni prstan. Ponovno ji je dejal, da naj vzame iz blagajne denar, kolikor ga potrebuje. Kadar sta bila skupaj v gostilni, v kinu itd., je plačal vedno šef. Čez nekoliko časa se je od svoje soproge res ločil, nakar je postala njegova ljubica ter sta živila v skupnem stanovanju. Kmalu nato ga pa je pregovorila njegova soproga, da jo je vzel zopet k sebi. Dasi je bilo

obtoženki težko, je na njegovo prošnjo na to pristala. S svojega drugega ženitovanjskega potovanja ji je pisal ljubeznivo pismo, v katerem je prisega, da ji ostane kljub vsemu vedno zvest in res sta ljubezensko razmerje nadaljevala. Pozneje se je s svojo soprogo zopet razstal, nakar je vzel obtoženko zopet k sebi. Ostala je pri njem 10 let, nakar se je poročila in odšla. V svojem kratkem plandoyeru je dejal zagovornik med drugim: Če je obtoženkin šef dopuščal, da je nadaljevala svoje izdatke z denarjem trdnje, kako jo more danes, ko je z njo prekinil, dolžiti poverbe? Obtoženka je zavzela ves čas svojega službovanja pri trdnji mesto žene šefa. Porotniki so to nazarjevanje osvojili ter obtoženko oprustili.

— **Bančna palača se je zrušila.** V ponedeljek okoli polnoči se je zrušila v Londonu ogromna palača »Commercial Assurance Banc« , ki je stala tik palače Angleške banke. Pri tem se je zemlja tako stresla, da so mislili v okolici palače, da je potres, grmenje pa se je čulo miljo daleč naokoli. Ponesrečilo ni nihče. Vzrok nezgode je najbrže dejstvo, da so podrli sosedno zgradbo ter kopljejo temelj za novo, pri čemur so najbrže izpodkopali temelj bančnega posloplja.

— **Samomor 15-letnega fanta.** 15-letni ruski emigrant Boris Vorovskijevič, ki se je šolal doslej v Berlinu, kjer je stanoval pri svojih sorodnikih, je prišel te dni v Novi Sad na obisk k svojim staršem, kjer je izvršil samomor. Deček si je ovil vrv štirikrat okoli vratu ter se obesil na kljuko vrat. Zapustil je pismo, v katerem izjavlja, da se je naveličal živeti.

— **Poulični kraval radi slabe krste.** Te dni je prišlo v Johannesburgu v južni Afriki do nenavadnega prizora. Jetniški paznik se je pri neki železniški nesreči ubil. Oblast ga je hotela pokopati kot berača, v lesenem zaboju, ki je bil za silo ovit s črno cunjjo. Ko je obšinstvo na cesti to videlo, je navalilo razjarjeno na pogrebce, jim odvzelo krsto, položilo mrtveca v dostojnejšo krsto ter ga neslo na pokopališče.

Ljubljana.

— **Slovenski Narod** ga je zopet polomil. Včeraj smo morali v tem listu prebavljati dolgo klobaso o delovanju vladnega komisarja na mestnem magistratu ljubljanskem. Slovenskemu Narodu niso všeč, in to je jedro vsega članka, nekatera imenovanja, ki jih je bil izvršil g. vladni komisar. To radi verujemo, zlasti ko ne samo slutimo, ampak vemo, kdo piše te in podobne članke. »Slov. Narod« pa očita na dveh primerih, da je g. vladni komisar nastavlil dva nameščenca, ki se kasneje baje nista izkazala vrednima imenovanju. Dragi kolega pri »Slov. Narodu«, to se vsakomur lahko pripeti in naj si se pri namestitvi postopa še tako vestno. Dokaz temu je notorično dejstvo, da tudi bivši gerentski svet ni bil brez tega greha. Tudi on je zagrešil imenovanja nameščenec, glede katerih se je izkazalo, da niso čistih rok. Naj se »Slov. Narod« ne boji, da bomo sledili njegovemu zgledu ter s prstom kazali na one grešnike. Ugotavljamo, da noben protiesdeerski list ni bil tako nedikaten in nedostojen, da bi bil esdeerske grešnike postavil na pranger. Toda polomija »Slov. Narod« je v tem, da se je zopet izkazala resničnost starega reka, da ne hodi na solnce, kdor imaš maslo na glavi.

— **Hišne preiskave pri komunistih.** Te dni je izvršila ljubljanska policija pri raznih znanih ljubljanskih komunistih in v prostorih uredništva komunističnega lista »Enotnost« hišne preiskave, ki pa niso imele dosti uspeha. Zaplenjenih je bilo samo nekoliko propagandnih brošur in letakov.

— **Roparski napad.** Ko je prešteval predvčeršnjim okoli 13.30 časopisni prodajalec Polde Kerc na Kette-Murnovi cesti v bližini stanovanjskih barak svoj dopoldanski zaslužek, je prišel mimo njega okoli 25 let star, še precej čedno oblečen neznanec z nahrbtnikom ter mu iztrgal, ne da bi znil besedico, dva »kovača«. Ko je Kerc ogorčeno protestiral, ga je lopov oklofotal, mu vzel z vozička, na katerem vozi časopise, čevlje ter jo odkuril urnih krakov proti železniškemu mostu in izgubil na ljubljanskem polju.

KRATKE VESTI.

Pri tekmi največjih prekoceanskih parnikov je zmagal francoski parnik »La France«, ki je prevozil pot iz Amerike v Evropo v najkrajšem času.

Vsled dunajskih dogodkov je policija aretirala 600 oseb in od teh 250 izročila deželnemu sodišču.

V Solunu je bilo zopet aretiranih več grških oficirjev, ker so bili osumljeni, da pripravljajo upor.

Novi komunistični nemiri so izbruhnili na Javi. Cela vrsta komunističnih voditeljev je bila aretirana. Moskvi deluje potom radia in število radioaparatorov med domačini je vedno večje. V malajskem jeziku je bil pred kratkim potom radia objavljen poziv, da naj Malajci pomore vseh 200.000 Holandcev.

VELIKA EKSPLOZIJSKA KATASTROFA V MAGDEBURGU.

Predvčeršnjim se je pripetila pri Magdeburgu na prostoru, kjer so bile preje utrdbe, strašna eksplozija. Materijalna skladišča nemško-italijanske družbe za umetni ogenj, ki se je nahajalo v poslopjih forta, je zletelo v zrak. Med silnim grmenjem so leteli po zraku po več kot stot težki kosi cementa ter padali v daljavi trideset do štirideset metrov na zemljo. Približno poldrugi meter debeli strop forta je popolnoma porušil.

Od osebja, ki je bilo v trenutku eksplozije v prostorih družbe, so izlekli doslej izpod ruševin sedem delavk, pet italijanskih in dve nemški. Razven teh je bilo, v kolikor je dosedaj ugotovljeno, še osem oseb težko ranjenih. Domneva pa se, da leži pod ruševi-

nami še ena delavka mrliva. Večina pone-srečencev ima težke rane v mesu, kontuzije in opekline.

Medtem, ko so reševali ognjegasci ponesre-čence, je prišlo do ponovne eksplozije. V okolišju 300—500 metrov so vse hiše, ki stoje onkraj jarka, močno poškodovane. Zračni pritisk jim je odnesel večinoma strehe. Na vseh poslopjih je bilo poškodovanih še sedem delavcev zunaj toka. Spricho dejstva, da groze še nove eksplozije, je policija ves prostor daleč naokrog cernirala. Eden od ponesre-čencev je težkim poškodbam že podlegel.

Sport.

Državna plavalno prvenstvo na Sušaku.

V soboto in nedeljo so se vršile na Suša-ku plavalne tekme za državno prvenstvo. Tekme se je udeležilo 11 klubov, ki je po-stavilo nad 200 plavčev na start. Številne konkurence so omogočile izvrstne rezultate, med temi 9 novih jugoslovenskih rekordov. Naravnost senzacijo so vzbudili uspehi mla-dega juniorja Ante Senjanovića od splitskega Jadrana, ki je v izbornem stilu sam po-stavil štiri državne rekorde. Izmed ljub-janskih tekmovalcev so se placirale članice ASK Primorja: Prekuhova in Treotova. — Rezultati so naslednji:

Juniorji: 50 m poljubno: Ante Senja-nović 28.2 sek. — 100 m prsno: Zakarija (Jug Dubrovnik) 1 : 27. — 100 m hrbtno: Malković (Viktorija Sušak) 1 : 27.30.

Juniorke: 50 m poljubno: Godina (Ja-dran Split) 39 sek. — 100 m prsno 1. — Pre-kuh (Primorje) 1 : 47.2, 3. Treo M. (Prim.). — 100 m hrbtno: 1. Marić (Jug, Dubrovnik) 1.45 (nov jugoslov. rek.).

Seniorji: 100 m poljubno: 1. Ante Senjanović 1 : 06.2 — 400 m poljubno: 1. Senjanović 5 : 26 (nov jugoslov. rek.), — 1500 m: 1. Senjanović 22 : 49.8 (nov jugo-slov. rek.). — 200 m prsno: 1. Pavešić (Vik-torija) 3.10, — 100 m hrbtno: 1. Marković (Jadran) 1 : 22.7. — Stafeta 4 × 200 m: 1. Jadran 10 : 55, 2. Viktorija (Sušak).

Seniorke: 100 m poljubno: 1. Stanka Katavić (Jug, Dubr.) 1 : 27.2 (nov jugoslov. rek.). — 400 m poljubno: 1. Olga Roje (Ja-dran) 7 : 15.4. — Stafeta 4 × 100 m: 1. Jadran 1. 6 : 46.2, — 200 m prsno: 1. Pre-kuh (Prim.) 3 : 45, — 100 m hrbtno: 1. Ka-tavić (Jug) 1 : 48.

Waterpolo - tekme: Jug (Dubrovnik) : Bob (Beograd) 5 : 0; Brđanin (Beograd) : Ilirija (Ljubljana) 10 : 1. Moštvo Ilirije je bilo utrjeno vsled dolge vožnje. — Jadran (Split) : Gradjarski (Karlovac) 10 : 0. — Semifinale: Gradjarski (Dubrovnik) : Brđan-ine 4 : 2, Jug (Dubrovnik) : Gradjarski (Dubrovnik) 7 : 0.

V ponedeljek dopoldne prekinjena water-polo-tekma med Jugom in Jadranom je kon-čala 1 : 0 za Jug, ki si je priboril prven-stvo Jugoslavije v water-polu. Placement je sledeči: 1. Jug (Dubrovnik), 2. Jadran (Split), 3. Gradjarski (Dubrovnik), 4. Brđja-nin (Beograd).

V skokih je bil dosežen sledeči rezultat: Skoki juniorjev z deske 3 m: 1. Longika (Ilirija) 69 točk. — Skoki juniorj z deske 3 m: 1. Bakarčić (Viktorija) 22 točk. — Skoki seniorj z deske 3 m: 1. Novak (Ja-dran) 40.4 točk, 2. Dolenc (Ilirija) 25.7 točk. — Skoki seniorj s stolpa 10 m: 1. Novak (Jadran) 18 t. — Skoki seniorjev z deske 3 m: 1. Kordelić (Ilirija) 147.25 točk, 2.

Grile (Viktorija) 129.30, 3. Antosiewicz (Ili-rija) 108.42, 4. Juntez (Primorje) 96.35 točk. — Skoki seniorjev s stolpa 10 m: 1. Grile (Viktorija) 99.61 točk, 2. Kordelić (Ilirija) 90 točk.

Končni placement za državno plavalno prvenstvo je sledeč: 1. Jadran (Split) 234 točk, 2. Jug (Dubrovnik) 125, 3. Viktorija (Sušak) 116, 4. Ilirija (Ljubljana) 29, 5. Pri-morje (Ljubljana) 25, 6. Sombor 23, 7. Brđja-nin (Beograd) 15, 8. Gradjarski (Dubrovnik) 15, 9. Trilon (Split) 12.5, 10. Bob (Beograd) 6, 11. Gradjarski (Karlovac) 5, 12. Firule (Split) 4.5 in 13. Karlovačko sp. udruženje 2 točk.

Borze

Devize in valute.

Ljubljana, 10. avg. Amsterdam 22.79 — 22.85 (22.82), Berlin 0 — 13.53, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), London 274.8 — 276.6 (276.2), Newyork 56.69 — 56.89 (56.79), Praga 168.2 — 169 (168.6), Trst 309 — 309.5.

Zagreb, 10. avg. Amsterdam 22.79 — 22.85, Dunaj 7.9905 — 8.0205, Berlin 13.517 — 13.547, Budimpešta 9.92 — 9.95, Italija 308.49 — 310.49, London 275.8 — 276.6, Newyork 56.68 — 56.88, Praga 168.2 — 169, Curih 1093.5 — 1096.5.

Curih, 10. avg. Beograd 9.13, Berlin 123.21, Newyork 518.80, London 25.217, Pariz 20.335, Milan 28.25, Praga 15.89, Budimpešta 90.55, Bukarešta 3.22, Dunaj 73.05.

Efekti.

Ljubljana, 10. avg. Vojna škoda 0 — 349, Celjska 197 — 199, Ljubljanska kredina 142 — 0, Merkantilna 0 — 90, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Stavbna 56 — 0, Šešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza (10. t. m.) Les: Zaključena sta bila 2 vagona in to 1 vagon broderskega poda 30 mm, od 10 do 16 cm, 4 m dolž., z zarezo in peresom, I., II., na eni strani skobljano, feo vagon nakl. post. po 700 in 1 vagon bramov, merkant., 4.5—5 in 5-6—5 m, feo vag. nakl. post. po 260. — De-želni pridelki: Zaključkov ni bilo.

KAKO SE OBNAŠAJO V KINU ŽIVALI.

Neki Anglež je napravil nedavno več zani-mivih poizkusov, da bi ugotovil, kako učin-kujejo filmske predstave na živali.

Prišel je s psi. Pripeljal je v kino bern-hardince, večje pse, jazbečarje itd. V filmu so nastopali psi, mačke in druge živali. Dasi so živali skakale, plezale itd. se niti eden od psov, ki jih je pripeljal Anglež k predstavi, ni niti zmenil zato. Psi so motrili slike po-polnoma apatično, ali pa niti tega ne. Sa-mo eden od jazbečarjev je skočil, ko je videl na platnu mačko, proti platnu, vendar pa je takoj spoznal, da mačka v resnici ne ek-sistira ter se je vrnil.

Vse drugače pa so se obnašale mačke. Ko se je prikazal na platnu velik pes, so vse mačke skrivile hrbte ter jele proti psu jezno puhati.

Iz tega bi se dalo sklepati, da je pri mač-ku le vid dobro razvit, vonj pa ne, dočim sta pri psu obratno glavna čuta vonj in sluh.

Zanimivo je bilo opazovati perutino. Gosi in race so zagnale glasen vrišč, ko so zagle-dale na platnu sebi enake živali. Petelin se je hotel takoj skustiti z navideznim tekme-cem v boj, velik sokol pa se je zaletel v platno. Tudi sove so se dale premočiti, manj-še ptice, med temi tudi vrabci pa ne.

Ilja Erenburg:

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Da, Jeanne, hoče, da bi Andrej bil njen mož! A papa? Papa je vendar ves drugačen — ta dva ne bosta imela prostora drug po-leg drugega. Papa, stari dopri papa z »Jour-nal des Débats« — kam naj ga dene? In Jeanne, ki je bila še eno minuto pred tem tako blažena, da se ji je vrtilo v glavi in vse okrog nje — vile, kopalnice, igrajoči se Tatarčki — in se mešalo v drhtečo, sve-tlo-sinjo mreno, Jeanne se je zdaj skoraj opotekla od bolečine. Kaj pa papa? Kaj pa Loirette — domače njeno mestece, kjer pi-jejo na vroče kostanje mlado, mlatno vino, kjer se igrajo tric-trac in kjer ljubijo, če le knjižice v žoltil platničkih ne lažejo, veselo in priprosto: poljubil — to se pravi mož in konec. Andrej? Dasi Jeanne ni bilo do sme-ha, se je ona nasmehnila, ko si je predsta-vila Andreja, kako igra tric-trac s Chateau-jem, luaretskim notarjem. Kakšna neumnost! »Rdeči«, »zeleni«, »beli«. Ne, z njim ona ne bo imela miru! Pa Jeanne miru tudi ne mara! Kako s papanom? ... Brez njega pa ni mogoče.

Tako je premišljeval Jeanne. Stala je že pred najpohabljenjšimi nimfami, ki so se ko kamenita trupla zavalile na pročelje raz-

košne vile »Ibragija« karaima¹⁹ Saruma, kjer so zdaj stanovali Ney-evi. Ona je že po-ložila roko na glavo Meduze, ki je bila vzor globoke umetnosti in obenem hišni zvonec. Takrat se je pa spet zaslislal suh, jasen šrel. »Razvedka! Jeanne se je spomnila, s kak-šno vročo zalostjo se je poslovil Andrej. Kaj vse drugo! Samo — da bi on živel! Jaz sem mu povedala resnico. Zdaj vem za gotovo brez njega ne morem. Kaj pa papa? — Pa-pana pa v svojem srcu ni začutila! Zaman je poskušala, da bi ga postavila nazaj: ni mogla.

Samo, da bi ga ne ubili! Vse drugo ni-ma pomena, vsega drugega sploh ni.

Taka je torej ljubav! In v tej visoki, ne-znosni misli je Jeanne pozvonila. Glava Me-duze se je zamajala. Če bi mogla izraziti ves vihar v srcu Jeanne-e, bi gotovo ne zapel običajni glas zvončka pri glavnih vratih, ampak bi strašno udarilo v plat zvona.

O steniceh in o navdahnjenju.

Nesporno je v vesoljnem panoptikumu strahov in groze eno prvih mest pripravljeno navadni, dovolj umazani sobi poljub-nega drugovrstnega gostilniškega prenoči-šča v rusijanskih rovtah. Ko stopiš vanjo

¹⁹ Karaiti — hebrejska sekta na Krimu. (Op. prev.)

in objame dušo zamotani duh obležanih bla-zin, pudra »Heliotrop«, karbolne kisline in postnih vlivancev, ti takoj postane jasno, da se je tukaj zgodilo nekaj nedobrega. Mo-goče, da se je na tej le kljuki, ki je v levem kotu, obesil kak golšast kvartopirski slepar, ko je zaslislal korake oblasti in običajnih mož in je še zadnjič v pahljači raztresel svo-je za slepario pripravljene kvarte? Kaj pa strašni divan, ki je od neštetihi pudov člo-veškega mesa zgubil slehno barvo in pomo-lil ven vsa svoja rebra — ali ni mogoče na njem slinasti stavec en čas krnil plakajočo deklico z bonboni »Iris«, nato jo pa ščipal kakor s svedrom, da bi v globoki noči vr-gel v stranišče razmesarjeno trupelece.

Vse je verjetno. Soba je mnogo videla in je kljub temu še naprej gostoljubno spreje-mala nove prebivalce.

N' boljšega zavetišča za človeka, ki je iz-gubil vse v življenju. Pride tja, odpravi po-strežnika, ki mu pusti na mizi zelen sveč-nik, okapan s stearinovo kašo, leže na golo-rebri divan, pa ne zaspi, ne, ampak gleda in posluša: na opažih so mastni odtiski mnogoterih glav, nadležno kaplja voda z umivalnika, smaragdna karafa, kozarec, kjer se je ne samo enkrat namačalo zobovje — ponos različnih zobarjev, posebno sitne ho-telske muhe, lesnoba, nemarnost, pozablje-nje. Ob takem času prihaja lahko in pripro-

sio smrt, ta stalna prenočevalka s pravicami gospodinje, ki mimogrede briše imena pre-nočevalcev s črne deske, z one pri vhodu.

Te sobe so postale še strašnejše v letih državljanske vojne. Razni gosti za eno uro si niso izbirali stanovanj, kjer jih je dušila cela leta kopičena udobnost, ne, ampak na-ravnost sem so jo udarili, beli, rdeči, vsa-kobarvni. Nahitro se je tukaj naselila raz-vjedka ali čeka.²⁰ Na nočne omarice so po-stavili pisalne stroje s skoziinskozi preluk-njanimi trakovi, zametali so smrdeče hod-nike s puškami in se spustili v delo.

Čepinje zrcal, ki so svoj čas goltale jezik obešenega kvartopirca in solze uboge de-klince, so zdaj vsrkavale zadnje poglede lju-di, ki so jokali, valjali se ob nogah, ali pa možko pred cevjo molčali.

V sobah so pijančevali »osvazniki«,²¹ pi-jančevali tako, da je bila vsa ulica polna žvenketa steklenic, umazanih pesmi, krikov še ne na vse navajenih meščank, riganja, bljujočih in objestnega streljanja.

²⁰ Č. K. organ terorja revolucije. (Op. prev.)

²¹ »Osvag« — osvjedomiteljnoje agentstvo, organ terorja in špijonaže južnih belih ar-mad. (Op. prev.)

(Dalje prih.)

Najboljša v materialu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca

šivalni stroji in kolesa

Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačno.

Nizke cene tudi na obročna plačila.

Liubljana

ob vodi blizu Prešer-novega spomenika.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti me-sto. Cenj. dopise na upra-vo tega lista pod šifro »Zanesljivac«.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 50

Proda se ceno

polhištvo, štedilnik in ma-la pečka. Naslov pove-uprava lista.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

Na veliko! Nizke cene!

GALANTERIJA

D. M. C. prejico, dišeča mila, žlice, villice (pribor) alpaka, aluminium, škarje za prirojevanje in obrezovanje trti, žepni noži, glavniki, razni sukanci, dreta, svila v vseh barvah samo pri

JOSIP PETELINC-U, Ljubljana

Blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Postrežba točna! Nizke cene! Na veliko!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi rabljene: »Trije muške-tirji«, »Dvajset let pozne-jec«, »Deset let poznejec«. Jugoslovanska knjigarna Ljubljana.

Dipl. pravnik

želi nastopiti primerno lsužbo. — Cenj. ponudbe pod šifro »Pravnik« na upravo lista.

Širite

»Narodni Dnevnik«!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. ★ Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. ★ **LASTNA KNJIGOVESNICA.** ★ TELEFON. ŠT. 2553

Izdajatelj: Aleksander Zelesnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.